

TÚRA 2011

2011. 05. 16., hétfő. Amíg ezt az időpontot leírtam, a dátum négy adatból kettőt elrontottam. Csak az évszám és a hónap stimmelt. A napot hátrébb írtam – kedd –, viszont a nap májusban kapott sorszámát – 15 – előbbre. Ha magyarázatot akarnék keresni, azt gondolhatnám, hogy eme reggeli órában még nem érkeztem meg 16-ához, de gondolatban már előbbre járok, a fejemben lévő tervekkel annyira megtöltöttem a fejedőt, hogy már a holnapot élelem.

Ha még kicsit időzöm az időn elmélkedés témakörénél – amit meg is kell tennem –, akkor el kell mondanom, miért a mai napon kezdem el a tényleges élménybeszámoló – útinapló, feljegyzésfolyam, betűkukker – írását. Mert a 2011-es túra már 05. 07-én este, Pilisborosjenőn kezdetét vette. Sőt valószínűleg még korábban, talán azon az estén vagy délutánon, de lehet, hogy egy hajnali álomidőben, amikor Lacit utolérte a kényszer, és eldöntötte idei túránk helyszínét.

És már bennem is elkezdődött a túra. Mindjárt egy fontos ténnyel, a város nevének megjegyzésével, ahonnan csillagozni fognak kerékpárküllőink. OLMÜTZ. Talán német hangzása, talán történelemtanulmányaimból fejsejlő emléke tette, de azon nyomban megjegyeztem. Olyannyira, hogy el is kezdtem konkrétumok után kutatni, mármint a város nevének ismerősségi okai után. A feljegyzések tanúsága szerint Mátyás hadjáratai eme város falait is ostromolták, elfoglalta Morvaországot, Sziléziát és Luzsiciát, sőt 1469-ben cseh királlyá választották, és a Szent Vencel Dómban meg is koronázták.

A zeneirodalom is feljegyezte Olmütz nevét, mivel Mozart 1767-ben, 11 évesen itt komponálta F-dúr szimfóniáját (K. 43, No. 6).

A magyar történelem még egy ponton kapcsolódik Olmütz nevéhez. 1849-ben I. Ferenc József kibocsátotta az Olmützi alkotmányt, amely az „oktrojált = erőszakolt” címkét kapta, és érvénytelenítette a rendi alkotmányosságot – ám mégsem vezették be, mivel 1851-ben hatálytalanították.

Olmütz (Olomouc, magyar nevén Alamóc) a Morva folyó partján fekszik, egykor Morvaország fővárosa volt. A II. világháború végéig Németországhoz tartozott, utána átélte a kitelepítést.

Szóval az idő. Máris egy fontos fogalom, amely akár jellemző is lehet idei tekerőzéseinkre. Merthogy ez az idő, amely most a legfontosabb itt a monitorral szemben, a billentyűzetten kalampírozva, már része annak az időnek, amely még nem jött el, és különböző napok különböző időpontjaiban kapja tartalmi hangsúlyait. Hízik ez az idő, telítődik, míg el nem érkezik indulásunk időpontjához, 2011. 08.10.-hez.

* * *

Az írást szeptember 18-án folytatom, és mindjárt egy, pontosabban két pontosítással. Miszerint – jó ez a szó, nem is tudom, mi a problémája vele Bruckner Szigfridnek – indulásunk időpontja augusztus 9-e volt, és a hely, ahová megérkeztünk nem Olmütz, hanem Kroměříž. Ezek szerint a bevezetőt, amelyet majd négy hónappal ezelőtt írtam, ki is hagyhatnám. De nem teszem, mert növeli a karakterek számát, és ismereteinket Csehország történelméről. No meg az időről elmélkedésem gondolatfolyamába is pont beilleszkedik, mivel a dátumok és napok és helyek kevergése látszólagos pontatlanságról tanúsodik, pedig lehet, hogy csupán arról van szó, hogy lelkemben van egy lényegtelenítési tendencia. Mármint az idő és hely lényegteleniségére vonatkozóan. Ezért úgy döntöttem – pontosabban műzsám sugallatának engedtem –, hogy az idén különféle elemekből összeválogatott, ingadozó szemléletű, azaz eklektikus művel fogok előállni. Az olvasó engedje hát el magát, és ne akarjon nyomokat követni – még keréknyomokat sem, mert azokat elnyelte az út pora.

Írásomat Laci barátunknak ajánlom, aki zokogó lélekkel és párás szemekkel volt kénytelen bejelenteni távolmaradását idei túránktól. Magyarázkodott persze, hogy így a főnöke, meg úgy az új munkahelye, de mi éreztük, hogy mindeközben a szíve szakad meg. (Ha nem így volt, kérem, jelezze az ÉV következő számában, az Olvasói levelek rovatban.) És így ott állunk kövé dermedve, ettől a hirtelen jött helyzettől, amelyben előtűnik állt a feladat, hogy valamit lényegesen másként kell csinálnunk az idei túrán. Eddig volt egy olyan vezetőnk, aki mellett vígan és gondtalanul tölthettük a tekerés napjait. De, jaj, mi lesz ezzel az érzéssel ezután? Mi lesz helyette, KI lesz helyette? Pótol-

ható-e egyáltalán az évtizedek óta profi módon szervező és vezető?

Ki hiszi, ki nem, pillanatok alatt eldöntöttük – ott, Andiék nappalijában, csodás almás pitét megiszogatva, limonchellóját iszogatva –, hogy új vezetőt választunk. Kortésbeszéd nem volt, csak néhány „én nem”, és máris Jutkára vetült a felelősség árnyéka, no meg a nemes feladaté is. Még Andreára is esett néhány biztató pillantás, és pillanatok alatt kijelentett, majd dekrétumba foglaltatott, hogy ezúttal két nőre bízunk néhány napra az életünket. Laci helyeslően bólogatott. Megnyugodva hátradőlt, és a kibicek hozzáértő mondataival segítette tovább az előkészületeket. Nem soproni túratársainkat hivatalos levélben tájékoztatta az arra felkért ügyintéző, és ők zokszó nélkül elfogadták a változásról szóló híreket és az új vezetést is. De miért is voltak ily beleegyezők? Hát valószínűleg azért, mert Jutka-Andi személyében olyan felelősséggel gondolkodó, határozott és térképoltvasási képességről tanúságot tevő személyeket ismertek meg az évek során, akikre bizton gondoltak Lacit pótló személyekként. Talán most kellene beszámolnom eredményességükről, de az eklektika jegyében ezt később teszem.

Da akkor mi okozta a hely változását? Hát Misa. Az az ember, aki otthonosan mozog Csehországban és Szlovákiában egyaránt. De a valódi ok a pénztárcánk volt. Olmützi szállásunk kifizethetetlenül drága lett volna, különösen azért, mert eddig általában vatikáni valutával fizettünk, nem cseh koronával. Kroměřížben hál' Isten beérték az előbbi a fizetési eszközzel.

Ha már változás, még egy lényegi változtatást kellett elviselnünk. A kerékpárnyeregben töltött idő mennyiségének növelését, és ennek egyenes folyományát, a tekerési kilométerek növelését. Nem volt ugyanis kísérőautónk, csupán kiszállítottak minket, meg haza. De ennek köszönhetően megismerkedtünk a Cseh Államvasút szolgáltatásaival. Első alkalommal kényszerből, az én ötletem alapján, mivel bal térдем felmondta a szolgálatot, és be kellett látnunk, hogy még egy 60 km-es hazautat nem tudok letekerni. Társaim megértésének köszönhetően könnyedén váltottunk bicajról vonatra. Második alkalommal km-spórolás okán kerestünk, és találtunk megfelelő vasútvonalat.

Szóval a térd. De még előtte a térdfájdalom megjelenésének napjáról, amely mindjárt az első napra esett. Napsütéses indulás, majd borult égbolt, hideg és lógó esőlábon. És mindemellett szétszórt szilánkok az úton, amelyekbe gyanútlanul tekert bele először Robi, majd nemsokára és ismét Jutka. De hát eme keréklyukadások sem másra voltak jók, mint Laci nélküli helyzetünkből adódó új technikusunk, Tamás tehetségének kibontakozására. Szétszedte, cserélte, ragasztotta, pumpálta defektet szenvedő társaink kerekeit. Remekül végezte feladatát, és így nem maradt el a villámokkal büntető Mária-kegyhely, Hostyn felkeresése, pontosabban, a fizikai és lelki megpróbáltatások utáni megérkezés a zarándokhely magasába. Ezt az úti célt tulajdonképpen a Kroměříži Detsky Domov vezetőjének férje ajánlotta számunkra cseh nyelven, oly kedvesen, hogy meggyőzött minket. Pontosabban Pétert, akiről végre kiderült, hogy bár még nem beszél, de érti ezt mássalhangzó-torlódásokban oly gazdag közép-európai nyelvet. Amíg a hegyi kegytemplomhoz tekertünk, bűnök és mulasztások cikáztak agyunkban ide-oda, majd lelkünkben kifelé, engesztelő izzadságaradat közepette. Valóban megpróbáltatás és méltó zarándoklat volt elérni a csúcsot. Lefelé száguldva azután a hegy ajándékaént határtalan öröm és gondtalanság hajtotta a 2 híján 20 kereket – defekt nélkül!

És volt, akit egy másik hegy az eredetekhez megérkezés élményével

ajándékozott meg – minket meg Klári egy sörrel, mivel annyira otthon érezte magát Kostelany-ban. Neki nem csak a vezetéknevét volt szerencséje megünnepelni velünk, hanem még a keresztnévének napját is. Klára-napon ugyanis pezsgős ünnepi vacsorára készültünk titokban, de mint kiderült, nemcsak Klári lepődött meg, hanem mi is, mert augusztus 12. nemcsak a Kiss családban ünnepnap, hanem az Inczédiében is. Bár Andrea legfőljebb az András névrokona, nem a Kláráé, viszont ezen név naptári napján látta meg a napvilágot. És mivel egyik család anyja sem otthonában tartózkodott, és tartózkodási helyükön mi is jelen voltunk, ezért ez a kettős ünnep mindannyiunk számára ritka perc volt, „melynek selyemszagját együtt bontottuk fel”. Megemlékeztünk a világos – fényes – ragyogó jelleméről, és a macskafélék családjába tartozó oroszánokról.

Érkezzünk meg végre Olmützbe, ha már egyszer a bevezető oly hosszasan sorolta érdemeit. Megérkeztünk. Egy kanyargós és hosszadalmas, bár helyenként festői kerékpáros út vezetett eme jelentős Morvaországi városba. Első utunk pedig a vasútállomásra, mivel az út során térdfájdalmaim jelentős mértékben fokozódtak, és egyértelművé vált, hogy a visszautat szállásunkra legfeljebb gólya módjára, egy lábon, de semmiképpen sem pedált tekerve tudnám megtenni. A szolidaritás a leggyengébb láncszem iránt maximális volt, és a többiek is szívesen váltották a tekerést vonatozásra.

Így a menetrendi információk beszerzése után nyugodt szívvel adtuk át magunkat a resti kávéháznak, majd a városnézésnek. A város történelmi magját a Morva folyó határolja. Több jelentős tér is kínálja történelmi emlékeit és látnivalóit. Mi az úgynevezett felső téren, az UNESCO védelme alatt álló olmützi Szentháromság-oszlop tövében vettük fel a turisták jellegzetes testhelyzetét, a kényelmes, gondtalan ücsörgés és fagyizás közbeni érdeklődő nyakte-

kergetést, meg a látványt elismerő fejbólogatást. A cseh vasúttársaság által biztosított vonatkozás lerövidítette a visszaút idejét, és megkönnyítette 40 km leküzdését – bár ennek hiánya a megtett kilométerek végösszegénél mínuszként jelentkezett Gábor számlálójában; igaz, erről hallgatnom kellett volna, de ebben a szövegösszefüggésben tudtam csak egyértelművé tenni, ki is a tekerés kilométereinek számlálóbiztososa.

Velehrad – a cisztercita kolostor mellett álló Szent Círill és Metód-bazilika adott helyet a Salve Regina idej bemutatójának. A felállványozott bazilikában nem szólt oly messze zengőn, de még így is tapsvihar ismerte el Bandi és Robi duóját. A monumentális épületegyüttes még nem mutatkozott meg teljes pompájában, de a felújítási munkálatok végeztével továbbra is méltó viselője lesz a II. János Pál pápa által adományozott Szent Rózsának, amellyel az egész világon csak néhány templom büszkélkedhet. Mi úgy tekintettünk erre a helyre, mint olyan gyöngyszemre, amelyet még a kagyló héja véd a kíváncsi szemlélőtől, de nekünk már kissé szegénylősen megmutatta magát.

Kroměříž volt kiinduló- és célállomásunk. Leírva egyszerűnek tűnik a városnév, de csak az utolsó napon, egy kedves pincérlánytól sikerült megtudnunk a helyes kiejtést, amely az „m” hang mellé mintha egy „j” hangot is beprésett volna, a szóvégi „r” és „z” betűt pedig egyaránt „zs” hangnak ejtette. És nemcsak erre derült fény az utolsó napon, hanem arra is, hogy legközelebb több időt kell szánnunk erre a városra, mert épp csak fellebbent egy fátyol, és mi benéztünk alája. Épp hogy csak...

Talán minden dologgal így van ez, amivel kapcsolatba kerülünk. Csak egy fellebenésnyi idő jut nekünk. De valahogy ez az időtöredék mégis évekre emlékképpé rögzül bennünk. Talán visszavágyunk, talán elengedjük, talán újraéljük álmainkban. Ami engem illet, köszönöm MINDENEK – embereknek, növényeknek, hegyeknek és völgyeknek..., az ismerteknek és ismeretleneknek – azokat a pillanatokot, amikor magamat átadva tudtam jelen lenni a fellebenés idejében!

Köszönetnyilvánítás illeti végül Charlie barátunkat, aki lehetővé tette számomra W. A. Mozart fent említett szimfóniájának meghallgatását, és ez évi ajándéköttem megvalósítását!

Csizovszki Zsóka

